

Eurasian GNDEM Members Discuss Advancements in Parallel Vote Tabulations

From August 4-5, representatives from GNDEM members in Eurasia – the [International Society for Fair Elections and Democracy](#) (ISFED) in Georgia, [Civil Network OPORA](#) (OPORA) in Ukraine, [Promo-LEX](#) in Moldova, [Center for Research, Transparency and Accountability](#)(CRTA) in Serbia, and the [Coalition for Democracy and Civil Society](#) (Coalition) in Kyrgyzstan – gathered in Tbilisi, Georgia, along with the National Democratic Institute (NDI), for a regional workshop on advancements in Parallel Vote Tabulation (PVT). The workshop focused on three main topics: ensuring quality observers, data collection and analysis, and communicating findings. Given the regional focus, leaders and experts from the five citizen observer groups and NDI tailored their presentations and discussions to specific advancements and challenges that countries in the region have experienced over time. Each session was accompanied by a discussion, where members could share their country and electoral specific experiences, and ask questions to improve their future election observation programs.

The two day workshop began with a presentation on how the [parallel vote tabulation](#) (PVT) methodology has evolved over the last 30 years including the accompanying changes in technology. In addition, challenges specific to the implementation of PVTs in the Eurasia region were discussed. Typically the goal of the PVT is to deter and detect potential election day irregularities. Due to this, election monitoring organizations face enormous time pressure as they race to release their assessment and projections before the Election Commission announces the official results. This is in contrast to other regions where the goal is to confirm the results and

to reduce the potential for violence. Participants also discussed the importance of recruiting quality observers and using pre- and post-training tests and the full-scale simulation to evaluate the observer's understanding of their form and reporting method.

✘ The second day focused on citizen observer groups' communication plans and data management. One presentation highlighted a recent case in Serbia where CRTA had a livestream of their election monitoring activities which included video from their call center, a live view of the PVT database and each of the press conferences. They also discussed the challenges of explaining the technical details of PVTs in a way that the general public can easily understand. Development of sophisticated PVT [databases](#) was also a priority for many organizations. A leading expert who has developed PVT databases for several countries around the world discussed the difficulty in developing a universal database, as each country's observation effort can be different.

Through this peer-to-peer workshop, participants were able to share best practices from recent elections, while others were able to look forward to using new methodologies and tools in upcoming electoral activities. The workshop allowed regional experts to collaborate and share experiences with one another, and fostered exchange and collaboration amongst organizations in Eurasia and Central and Eastern Europe. This type of exchange between regional peers not only increases the capacity of more nascent groups, but serves to further entrench norms and practices within the community of citizen observer groups working for electoral integrity in their countries. This model of peer-to-peer exchange can and should be replicated in other regions, with GNDEM members sharing their strengths, challenges and overall experiences with their regional colleagues, while also learning from other organizations and further strengthening election observation

activities.

More at: www.gndem.org

**Cât ne costă birocrația?
Legea cu privire la amnistie.**

Cât ne costă birocrația?

Legea cu privire la amnistie

Proiectul de lege privind amnistia a 1 700 de deținuți, pentru marcarea a 25 de ani de la proclamarea independenței R. Moldova, a fost votat în a 2-a lectură la data de 29 iulie 2016.

Președintele Republicii Moldova a promulgat proiectul de lege la 26 august 2016. În temeiul art. 76 din Constituția Republicii Moldova, Legea se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova și intră în vigoare la data publicării sau la data prevăzută în textul ei.

Nepublicarea legii atrage inexistența acesteia.

În Monitorul Oficial cu nr. 288-292 din 2 septembrie 2016 Legea nu a fost publicată

29 iulie
2016

Data la care Legea a fost adoptată în Lectură finală

12 august
2016

Data la care putea fi publicată Legea în Monitorul Oficial

5 august
2016

Data la care Președintele putea să promulge Legea

Cât costă întârzierea publicării Legii cu privire la amnistie?

Perioada cuprinsă dintre 12 august 2016 și 6 septembrie 2016 = 32 de zile

Cât costă întreținerea unui deținut pe zi?

125 lei*

Numărul de deținuți care trebuie să fie eliberați

1700

Întârzierea de a promulga și publica Legea a costat statul până în prezent

6.800.000**
lei

Fiecare zi de întârziere costă

212 500**
lei

* potrivit informațiilor Departamentului Instituțiilor Penitenciare din anul 2013.

** Calcule estimative

Promo - LEX

Promovarea democrației și a drepturilor omului

www.promolex.md

promolex.md

@promolex

Sechestrarea automobilelor de către organele separatiste din regiunea transnistreană – violare a Convenției Europene

La 30 august 2016, Curtea Europeană pentru Drepturile Omului a pronunțat Hotărârea în cauza Casian împotriva Republicii Moldova și Federației Ruse, prin care Federația Rusă a fost găsită responsabilă de încălcarea dreptului de proprietate a reclamantului. Cauza respectivă este printre primele în care Curtea Europeană s-a expus în ceea ce privește ilegalitatea acțiunilor organelor separatiste care sechestrează sau aplică amenzi față de posesorii automobilelor cu numere de înregistrare moldovenești care tranzitează teritoriul regiunii transnistrene.

În februarie 2007, automobilul reclamantului Petru Casian a fost sechestrat de către reprezentanții așa zisului post vamal instalat de către forțele separatiste la intrarea în satul Lunga, pe motiv că ar fi încălcat termenul de ședere în regiunea transnistreană. Pentru a-și putea recupera automobilul, reclamantul a fost nevoit să achite o “amendă” în valoare de aproximativ 30 EURO. Cu toate acestea bunul i-a fost returnat abia la sfârșitul lunii martie a aceluiași an. Deși reclamantul s-a adresat și a solicitat sprijinul autorităților constituționale, acestea au eșuat în a-i acorda careva ajutor în soluționarea problemei, rezumându-se la declarații generale.

În cererea depusă la Înalta Curte, reclamantul s-a plâns în temeiul Art. 1 al Protocolului 1 la Convenției Europene pentru

Drepturile Omului și anume încălcarea dreptului la proprietate ca urmare a sechestrării automobilului și obligarea de a achita o amendă ilegală. Curtea a constatat cu votul a 6 împotriva 1 că a existat violarea dreptului de proprietate în acest sens. Curtea a dispus achitarea prejudiciilor materiale, morale și costurilor de asistență juridică în sumă totală de 3530 Euro.

În fața instanței reclamantul Petru Casian a fost reprezentat de juriști și avocați din cadrul Promo-LEX. Mai multe detalii despre caz găsiți pe pagina [Curții Europene pentru Drepturile Omului](#). În procesul de examinare a cauzei Casian, Curtea a decis comasarea acesteia cu o cauză similară Turturica c. Moldova și Rusia, iar Hotărârea a fost pronunțată pentru ambele cauze.

Pentru mai multe detalii, contactați: Carolina Bondarciuc, Ofițer de Comunicare Promo-LEX: GSM 060280980, Tel./Fax (+373 22) 45-00-24, e-mail: pr@promolex.md

A P E L cu privire la ratificarea Convenției privind dispariția forțată a persoanelor

**Parlamentul Republicii Moldova
Guvernul Republicii Moldova**

30 August 2016

La 30 august, comunitatea Organizației Națiunilor Unite (ONU) marchează Ziua Internațională a persoanelor dispărute forțat.

La 21 decembrie 2010, prin Rezoluția sa 65/209, Adunarea Generală a ONU și-a exprimat profunda îngrijorare în legătură cu creșterea numărului disparițiilor forțate sau involuntare în diferite regiuni ale lumii, inclusiv arestarea, detenția, răpirea, hărțuirea martorilor sau rudelor persoanelor care au dispărut. Prin aceeași Rezoluție, Adunarea a încurajat statele să adopte/ratifice Convenția internațională pentru protecția persoanelor contra disparițiilor forțate, adoptate la New York, la 20 decembrie 2006. La 30 august 2015, Secretatul ONU, Ban Ki-moon a denunțat numărul alarmant de cazuri de dispariții forțate și a declarat că "interzicerea disparițiilor forțate trebuie să fie absolută" [\[1\]](#).

Convenția prevede o serie de garanții pentru victimele disparițiilor forțate și rudele apropiate. Totodată, aceasta impune obligații Statelor, printre care: de a adopta măsurile necesare pentru investigarea acțiunilor de dispariții forțate (Art. 3) , de a asigura că dispariția forțată să fie calificată drept încălcare în dreptul penal (Art. 4), să stabilească măsuri corespunzătoare pentru pedeapsă luând în considerație imperioasa seriozitate a infracțiunii (Art. 7), de a lua măsuri necesare pentru a-și stabili competența pentru exercitarea jurisdicțională asupra crimei de dispariție forțată (Art. 9), etc.

Republica Moldova a semnat Convenția la 6 februarie 2007, însă, nu a ratificat-o chiar dacă se confruntă cu astfel de probleme. Până în prezent, rudele celor peste 40 de persoane, dispărute forțat în timpul războiului de pe Nistru, nu cunosc circumstanțele dispariției acestora, persoanele vinovate nu au fost identificate și nici atrase la răspundere, victimele nu au fost reabilitate, iar rudele suferă în continuare de tulburări emoționale.

Și în perioada urmată după conflictul din 1992, Asociația

Promo-LEX a înregistrat cazuri de dispariții forțate a persoanelor în regiunea transnistreană a Republicii Moldova (ex. a se vedea detalii referitoare la cauza *Filin v. Republica Moldova și Federația Rusă*, examinată de CtEDO[2]). Inclusiv din cauza lipsei unui cadru normativ național ajustat în conformitate cu standardele internaționale, cazurile persoanelor nu au fost investigate eficient, iar rudele și victimele nu au beneficiat de careva despăgubiri sau servicii de reabilitare.

Până recent, dosarele cu privire la persoanele dispărute erau examinate de o comisie specială din cadrul Comisiei Unificate de Control (CUC). Dosarele examinate de CUC cu privire la persoanele dispărute nu sunt publice. La moment Comisia nu cercetează astfel de dosare. Nu există informație publică și cu referire la procedurile penale (dacă au fost inițiate sau nu de Procuratură) și care este finalitatea acestora.

Ratificarea Convenției ONU cu privire la protecția tuturor persoanelor contra disparițiilor forțate a fost recomandată repetat de mai mulți subiecți, printre care: de Guvernul Austriei și acceptată de către Guvernul Republicii Moldova în cadrul Evaluării Periodice Universale (EPU)[3] (Ciclul I), Raportori speciali ONU[4], organizații neguvernamentale naționale[5] și internaționale[6]. Contrar insistenței comunității internaționale, organizațiilor internaționale și naționale, până în prezent Republica Moldova nu a ratificat Convenția. Anterior, Asociația Promo-LEX a atras atenția asupra ratificării Convenției, însă autoritățile au ignorat apelul.[7]

În contextul conflictului nesoluționat pe teritoriul Republicii Moldova, prezența trupelor ruse contrar angajamentelor internaționale, situației geopolitice din regiune, angajamentelor Guvernului de a promova și garanta drepturile omului, solicităm autorităților constituționale:

- Să urgenteze procedura de ratificare a Convenției

Internaționale cu privire la Protecția Tuturor Persoanelor contra Disparițiilor Forțate, fără a face careva declarații unilaterale, oricare ar fi conținutul sau denumirea acestora, la momentul ratificării;

- Să inițieze ajustarea legislației naționale în conformitate cu prevederile Convenției;
- Să investigheze eficient toate cazurile de dispariții forțate care au avut loc pe teritoriul Republicii Moldova.

Asociația Promo-LEX

[1]

<http://www.un.org/apps/news/story.asp?NewsID=51754#.V8QgHvmLTIU>

[2] <http://www.europalibera.org/a/24884080.html?s=1>

[3]

http://www.upr-info.org/database/index.php?limit=0&f_SUR=All&f_SMR=113&order=&orderDir=ASC&orderP=true&f_Issue=All&searchRec o=&resultMax=300&response=&action_type=&session=&SuRRgrp=&SuR0rg=&SMRRgrp=&SMR0rg=&pledges=RecoOnly

[4]

http://www.univie.ac.at/bimtor/dateien/moldova_cat_2010_concob.pdf

[5]

https://promolex.md/wp-content/uploads/2016/08/ENG_doc_1469547155.pdf

[6]

<https://www.fidh.org/en/region/europe-central-asia/moldova/16514-fidh-report-on-disputed-entities-in-eastern-europe-presented-in-chisinau>

[7]

<https://promolex.md/3005-promo-lex-este-necesara-ratificarea-conventiei-privind-disparitia-fortata-a-persoanelor/>

Promo-LEX va monitoriza Alegerile Prezidențiale din 30 octombrie 2016

Misiunea
Promo-LEX
de
Observare
a
Alegerilo
r și-a
început
activitat
ea de
monitoriz
are a
procesulu
i
electoral
și

constată în [raportul său](#) efortul autorităților electorale pentru buna desfășurare a alegerilor din 30 octombrie 2016. Totodată, observatorii indică la necesitatea adoptării unui comportament mai transparent în formarea listelor electorale și în verificarea finanțării partidelor politice și a campaniilor electorale.

O analiză a cadrului legal privind alegerile prezidențiale din 30 octombrie denotă existența instrumentelor necesare pentru acest exercițiu electoral. Cu toate acestea, rămân

nesoluționate incertitudinile legate de începutul campaniei electorale, termenii și procedurile de verificare a listelor de subscripție. De asemenea, MOA Promo-LEX constată existența unei proceduri anevoioase pentru completarea listei membrilor Grupului de Inițiativă și a listelor de subscripție.

Prevederile privind finanțarea partidelor și a campaniilor electorale nu sunt respectate în totalitate de partidele politice. Este necesară sancționarea partidelor politice care nu au prezentat în termen, au eșuat în prezentarea rapoartelor financiare sau au prezentat rapoarte financiare incomplete sau cu erori evidente, în special dacă astfel de încălcări sunt raportate de observatori sau alți actori ai procesului electoral.

Promo-LEX notează că, pentru a asigura accesul alegătorilor la procesul de votare, CEC a pus la dispoziția cetățenilor aflați în străinătate o platformă on-line de înregistrare în prealabil, iar la data elaborării raportului erau înregistrați doar 557 alegători.

Promo-LEX apreciază deschiderea CEC în actualizarea și publicarea la 22 august 2016 a informației din Registrul de Stat al Alegătorilor. Totuși pornind de la discrepanțele majore referitor la numărul de cetățeni care au împlinit vârsta de 18 ani reflectate de diferite instituții de stat (ÎS CRIS Registru, BNS și CEC) este necesară de adoptat un comportament mai transparent din partea autorităților publice în ceea ce privește formarea și accesibilitatea listelor electorale pentru actorii procesului electoral.

Ministerul Justiției a actualizat lista partidelor politice cu dreptul de a înainta candidatura pentru alegerile prezidențiale ce cuprinde 45 partide și organizații social-politice. Până la data de 23 august 2016, despre intenția de a candida la alegerile prezidențiale din 30 octombrie 2016 au anunțat: Igor Dodon (PSRM), Iurie Leancă (PPEM), Maia Sandu (PPPAS), Andrei Năstase (PPPDA), Valeriu Ghilețchi (candidat

independent) și Oleg Brega (candidat independent). Liderii PPPAS, PPPDA și PLDM, ulterior, au publicat declarația cu privire la intenția de înaintare a unui candidat comun. Liderii a 4 partide (PCRM, PDM, PL și PPPN) și-au anunțat intenția de a participa la alegeri cu propriul candidat, în lipsa unei decizii finale a organelor de conducere a partidului privind numele acestuia.

Concomitent cu Misiunea de Observare a Alegerilor, Asociația Promo-LEX va implementa **Campania "Ieși la Vot"**, scopul căreia este de a contribui la antrenarea alegătorilor în procesul electoral și promovarea unui vot informat și conștient în rândul cetățenilor Republicii Moldova cu drept de vot. Grupul țintă al Campaniei vor fi cetățenii Republicii Moldova cu drept de vot, în special tinerii.

În cadrul campaniei "Ieși la Vot" vor fi organizate 10 dezbateri publice electorale, vor fi lansate două spoturi video și vor fi organizate activități de informare a alegătorilor la nivel național și local. De asemenea, Asociația Promo-LEX va lansa un Concurs de Granturi pentru ONG-urile din Moldova, unde vor fi susținute 2-3 proiecte pentru mobilizarea alegătorilor și promovarea votului informat și conștient.

Raportul este disponibil [aici](#).

Misiunea de observare Promo-LEX cuprinde 42 observatori pe termen lung, care vor monitoriza procesul electoral în toate circumscripțiile electorale din Republica Moldova în perioada 31 august – 30 noiembrie 2016. În ziua alegerilor, Promo-LEX va delega câte un observator pe termen scurt în fiecare secție de votare din țară. MOA Promo-LEX va realiza Numărarea în Paralel a Voturilor în toate secțiile de votare. Observatorii implicați în procesul de monitorizare semnează Codul de conduită al observatorului național independent Promo-LEX, obligându-se să acționeze operativ, cu buna-credință și în mod

non-partizan. Activitatea tuturor observatorilor este coordonată de o echipă centrală formată din 37 de persoane.

Pentru moment, activitatea MOA Promo-LEX și Campania "Ieși la Vot" sunt susținute financiar de USAID, Ambasada Marii Britanii la Chișinău, National Endowment for Democracy. Opiniile exprimate în rapoartele publice Promo-LEX aparțin autorilor și nu reflectă neapărat punctul de vedere al finanțatorilor.

Pentru mai multe detalii, contactați: Tatiana Pașcovișchi, Ofițer de comunicare al Misiunea de Observare a Alegerilor Promo-LEX: GSM 0600804022, e-mail: pr@promolex.md

APEL PUBLIC cu privire la desemnarea în mod transparent a persoanelor competente și integre în Consiliul de Integritate al Autorității Naționale de Integritate

Parlamentului Republicii Moldova
Guvernului Republicii Moldova
Consiliului Superior al Magistraturii
Congresului Autorităților Locale din Moldova
23 august 2016

Organizațiile societății civile semnatare solicită autorităților responsabile de desemnarea membrilor Consiliului de Integritate al Autorității Naționale de Integritate să

desemneze persoanele printr-un proces transparent și incluziv, care ar asigura desemnarea candidaților competenți și integri.

Conform Legii nr. 132 din 17.06.2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate (ANI în continuare), Consiliul de Integritate al ANI este constituit din 7 membri, dintre care:

- 1) un reprezentant desemnat de Parlament;
- 2) un reprezentant desemnat de Guvern;
- 3) un reprezentant desemnat de Consiliul Superior al Magistraturii;
- 4) un reprezentant desemnat de Consiliul Superior al Procurorilor;
- 5) un reprezentant desemnat de Congresul Autorităților Locale din Moldova;
- 6) doi reprezentanți ai societății civile (care sunt selectați de către Ministerul Justiției prin concurs, în baza unui regulament aprobat de Guvern).

Până la 22 august, doar Consiliul Superior al Procurorilor și-a desemnat reprezentantul în Consiliul de Integritate, iar Ministerul Justiției a demarat procesul de elaborare și consultare publică a Regulamentului privind selectarea reprezentanților societății civile în Consiliul de Integritate. Celelalte autorități nu au difuzat nicio informație cu privire la modul de desemnare a membrului Consiliului de Integritate al ANI.

Consiliul de Integritate al ANI este un organ esențial în sistemul de integritate, de activitatea căruia va depinde într-o mare măsură succesul întregii reforme a sistemului de integritate. Având în vedere experiența neinspirată a Comisiei Naționale de Integritate, în special privind lentoarea cu care a fost formată și au fost numiți membrii acesteia, chemăm autoritățile responsabile de desemnarea membrilor în Consiliul de Integritate al ANI să dea dovadă de corectitudine și diligență în desemnarea unor membri selectați pe criterii de profesionalism și integritate și nu doar pe criterii politice. Pentru a evita eventuale blocaje în reformarea sistemului de

integritate, este important ca procesul de desemnare a membrilor în Consiliul de Integritate al ANI să se încheie până la sfârșitul lunii septembrie.

Considerăm că un proces public și transparent de desemnare a membrilor Consiliului de Integritate al ANI constituie o garanție importantă în vederea desemnării celor mai potrivite persoane. Legea permite autorităților responsabile să nu se limiteze în desemnarea reprezentanților săi doar la persoanele din interiorul sistemului/autorității. De aceea, recomandăm autorităților să identifice persoanele competente, integre și motivate să activeze în cadrul Consiliului de Integritate al ANI, prin organizarea unor concursuri publice. În cazul în care autoritatea care desemnează nu dispune de timpul și resursele necesare pentru organizarea interviurilor, concursul public se poate rezuma la selectarea persoanei în baza CV-urilor și scrisorii de intenție.

SEMNATARIILE APELULUI SOLICITĂ PARLAMENTULUI, GUVERNULUI, CONSILIULUI SUPERIOR AL MAGISTRATURII ȘI CONGRESULUI AUTORITĂȚILOR LOCALE DIN MOLDOVA:

1. Organizarea unor procese publice și transparente de desemnare a membrilor Consiliului de Integritate al ANI pe criterii de profesionalism și integritate;
2. Desemnarea membrilor Consiliului de Integritate al ANI până la sfârșitul lunii septembrie, pentru a permite derularea proceselor necesare implementării efective a Legii nr. 132 din 17.06.2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate.

Organizațiile semnatare:

1. Asociația pentru Democrație Participativă (ADEPT)
2. Asociația Presei Independente (API)
3. Asociația Promo-LEX
4. Asociația pentru Guvernare Eficientă și Responsabilă (AGER)
5. Asociația pentru Politică Externă (APE)
6. Ambasada Drepturilor Omului
7. Centrul de Resurse Juridice din Moldova (CRJM)
8. Centrul de Analiză și Prevenire a Corupției (CAPC)

9. Centrul Parteneriat pentru Dezvoltare
 10. Institutul pentru Dezvoltare și Inițiative Sociale „Viitorul” (IDIS Viitorul)
 11. Institutul de Reforme Penale (IRP)
 12. Institutul de Politici Publice (IPP)
 13. Institutul pentru Politici și Reforme Europene (IPRE)
 14. Transparency International – Moldova
-

Declarația Societății Civile cu privire la Linii Roșii ale Reglementării Transnistrene

Chișinău, 21 august 2016

Recunoscând importanța soluționării durabile a conflictului transnistrean pe calea dialogului și a negocierilor politice;

Apreciind eforturile Uniunii Europene, Statelor Unite ale Americii, Ucrainei și OSCE pentru reglementarea conflictului prin respectarea suveranității și integrității teritoriale a R. Moldova;

Susținând măsurile de promovare a încrederii între societatea civilă, comunitățile de afaceri și cetățenii R. Moldova de pe ambele maluri ale Nistrului;

Salutând inițiativa Președinției Germane a OSCE de a relansa consultările în formatul 5+2 și de a dinamiza activitățile grupurilor de lucru sectoriale între reprezentanții autorităților centrale ale R. Moldova și

reprezentanții administrației de facto din regiunea transnistreană a R. Moldova;

Ne exprimăm totodată profunda îngrijorare în legătura cu izolarea și obstrucționarea eforturilor R. Moldova în formatul 5+2 prin multiplicarea presiunilor asupra autorităților sale constituționale pentru a le determina să facă cedări unilaterale și incompatibile cu normele și principiile dreptului internațional, care pot prejudicia grav negocierea viitorului statut al regiunii transnistrene în cadrul R. Moldova. Rezultatul acestor presiuni pot servi ulterior drept precedent periculos pentru alte situații, zone și conflicte înghețate.

Apelăm la mediatorii și observatorii formatului "5+2" să țină seama de normele dreptului internațional în procesul de reglementare a acestui conflict, escaladat de prezența militară străină ilegală pe teritoriul său și să nu susțină nici un fel de proiecte de reglementare care nu consună principiilor de drept internațional și experienței europene de unitate prin diversitate, de respect pentru frontierele recunoscute ale statelor naționale și care doar stimulează separatismul și destrămarea teritorială a țării;

Atragem atenția partenerilor internaționali că impunerea unor concesiuni unilaterale din partea R. Moldova, reprezentată de autorități legitime recunoscute internațional, nu servește procesului de rezolvare durabilă a conflictului transnistrean, ci doar conservării acestuia. Ori satisfăcând revendicările nejustificate ale administrației separatiste de la Tiraspol care se pliază intereselor Federației Ruse de preluare a controlului politic și geopolitic în spațiul ex-Sovietic, OSCE, UE, dar și alte organizații internaționale, își pun prestigiul, resursele și autoritatea în serviciul politicii revizioniste ruse, care prezintă riscuri de securitate majore pentru statele Parteneriatului Estic, dar și pentru întreaga Europă de Est;

Chemăm autoritățile R. Moldova să nu recunoască elemente de statalitate ale regiunii secesioniste transnistrene, nici în formatul "5+2" și nici în afara acestuia, indiferent de promisiunile ademenitoare și cancelariile de la care vin acestea. Prioritatea politicii de reintegrare în R. Moldova trebuie să servească protejării drepturilor civile și politice ale cetățenilor săi din stânga Nistrului, dezamorsarea focarelor de conflict și evacuării necondiționate, totale și depline a trupelor militare străine, a munițiilor și tehnicii de luptă, a serviciilor secrete și altor forțe ostile de pe teritoriul său suveran. Obligațiile autorităților R. Moldova sunt prescrise de Constituție, legislația aferentă și de convențiile internaționale la care este parte. Orice concesi care ar depăși limitele unei autonomii teritorial-administrative în componența R. Moldova trebuie să fie respinse ori suspendate imediat;

Președintele R. Moldova este singura instituție care garantează suveranitatea și independența statului. Iată de ce autoritățile R. Moldova trebuie să respingă categoric orice fel de garanții unilaterale, invocate, propuse sau târguite pe parcurs în cadrul procesului de reglementare a conflictului transnistrean, care nu au girul Președinției sau Parlamentului R. Moldova și care servesc intereselor unor actori externi drept pretext și instrument de intervenție și capturare a statului;

Insistăm pe principiul demilitarizării regiunii transnistrene, evacuarea militarilor ruși și a echipamentului de luptă fiind o condiție primordială pentru soluționarea politică durabilă, comprehensivă și definitivă a conflictului. Forțele militare străine aflate pe teritoriul R. Moldova fără acordul autorităților centrale sunt ilegale, iar prezența lor contravine Constituției și neutralității declarate unilateral de R. Moldova;

R. Moldova recunoaște prioritatea aplicării convențiilor internaționale privind drepturile și libertățile omului pe

întregul său teritoriu suveran, inclusiv în regiunea transnistreană. Iată de ce toți cei care au adus și aduc atingere drepturilor și libertăților civile ale cetățenilor sau au comis fărâdelegi, fie în partea dreaptă sau stângă a Nistrului, să fie trași la răspundere fără a pretinde sustragerea de la răspundere în fața legii, fără nici o garanție. Este recomandabil ca orice proiecte de promovare a încrederii, de asistență umanitară a populației sau de infrastructură, lansate în acest moment cu sprijinul partenerilor de dezvoltare ai R. Moldova, să conțină clauze de nerecunoaștere a legalității deciziilor și competenței autorităților separatiste de la Tiraspol;

Orice politică de promovare a încrederii trebuie să se sprijine pe prioritatea promovării drepturilor omului, libertăților cetățenești și a remediilor juridice de reparație a oricărui abuzuri. Respectarea convențiilor internaționale privind drepturile omului, libertățile civile și politice la care R. Moldova este parte, trebuie să prevaleze față de orice alte subiecte secundare, ridicate în mod regulat de liderii administrației de la Tiraspol în procesul de negocieri;

Considerăm că accesul pe care autoritățile R. Moldova și Uniunea Europeană îl deschid businessului din stânga Nistrului la piețele internaționale trebuie să fie condiționat de respectul față de legislația și ordinea de drept a R. Moldova. Autoritățile R. Moldova trebuie să afirme răspicat că acest acces se datorează Acordului de Asociere, negociat, semnat, ratificat și implementat de către autoritățile constituționale ale R. Moldova, și nu prin înțelegerile Tiraspolului cu diverși reprezentanți neautorizați cu asemenea mandat ai Uniunii Europene. Accesul la piața UE este un bun garantat de legislația națională a R. Moldova, nu înafara ei. Toți cei care vor demonstra lipsă de respect și vor sfida legislația R. Moldova trebuie să fie lipsiți de accesul la aceste acorduri privilegiate de comerț și schimburi economice;

R. Moldova trebuie să continue procesul democratic al

devoluției și descentralizării puterii în stat, concomitent cu întărirea puterii statului, sporirea ordinii publice și sancționării abuzurilor, ilegalităților, corupției și altor delikte penale. Nici o regiune, oraș sau localitate aflată pe teritoriul R. Moldova nu-și poate aroga competențe pe care legea supremă a țării nu i le recunoaște. În acest context, obligația fundamentală a negociatorilor din partea R. Moldova este de a afirma și întări unitatea și indivizibilitatea statului, drepturile și libertățile fundamentale ale omului, consfințite în documentele internaționale și legislația națională.

Negocierea oricărui statut de autonomie teritorială pentru Transnistria nu poate pune la îndoială suveranitatea, independența, unitatea poporului și politica de integrare europeană ale R. Moldova. De asemenea, negocierea viitorului statului trebuie să fie însoțită de consultarea și implicarea largă a societății;

În final, apelăm la autoritățile constituționale să poarte negocieri doar cu acei reprezentanți ai regiunii transnistrene care nu au comis crime, care nu au persecutat cetățeni ai R. Moldova și care nu promovează scopuri contrare Constituției R. Moldova.

Această Declarație a fost susținută cu semnături, inclusiv, de oameni de cultură și știință, diplomați, jurnaliști și politicieni.

Declarația rămâne în continuare deschisă pentru a fi semnată de susținători.

Semnatarii:

- Vasile Nedelciuc, Președinte APE
- Ion Sturza, Președinte Fribourg Investments, Ex-Prim-ministru al R. Moldova, Membru APE
- Igor Munteanu, Director Executiv IDIS Viitorul
- Nicu Popescu, Membru APE

- Eugen Carpov, Ex-Viceprim-ministru al Reintegrării, Membru APE
- Victor Chirilă, Director Executiv APE
- Igor Boțan, Director Executiv ADEPT
- Arcadie Barbăroșie, Director Executiv IPP
- Nicolae Negru, Ziarul Național
- Ion Manole, Director Executiv Promo-LEX
- Petru Bogatu, Vicepreședinte, Uniunea Jurnaliștilor din Republica Moldova
- Iurie Reniță, Ambasador al Republicii Moldova în Regatul Belgiei și Seful Misiunii Republicii Moldova la NATO
- Mihai Gribincea, Ambasador al Republicii Moldova în România
- Leonid Litra, Cercetător superior, Institutul de Politică Mondială de la Kiev
- Iurie Pîntea, Director de Programe IPP
- Victoria Bucătaru, Director de Programe APE
- Corneliu Ciurea, Analist politic
- Pavel Postică, Promo-LEX
- Lilia Carasciuc, Transparency International – Moldova
- Petru Macovei, Asociația Presei Independente (API)
- Oazu Nantoi, Director de Programe IPP
- Iulian Groza, Director Executiv Institutul pentru Politici și Reforme Europene (IPRE)
- Lilia Snegureac, Centrul de Resurse DIALOG-Pro
- Adrian Lupușor, Director Executiv Expert-Grup
- Liliana Vițu-Eșanu, Membră APE
- Ion Guzun, Centrul de Resurse Juridice din Moldova
- Anatol Țăranu, Director Executiv Politicon
- Viorel Soltan, Centrul pentru Politici și Analize în Sănătate (Centrul PAS)
- Cornelia Cozonac, Centrul de Investigații Jurnalistice
- Petru Botnaru, Director Executiv, ONG „Terra-1530”
- Ludmila Popovici, Director Executiv, Centrul de Reabilitare a victimelor torturii „Memoria”
- Valentin Ciubotaru, Director Executiv, NGO BIOS
- Ioana Bobina, Asociația Femeilor pentru Protecția Mediului și Dezvoltare Durabilă

- Vitali Covaliov, Președinte, Uniunea organizațiilor invalizilor din Republica Moldova
- Valeriu Rusu, AO ADR „Habitat”
- Angela Chicu, Președinte Asociația Femeilor Profesioniste și de Afaceri din Moldova

“Practica contenciosului electoral în Republica Moldova” – Studiu Promo-LEX

La 11 august 2016, în cadrul unei mese rotunde, Asociația Promo-LEX a prezentat

studiul **“Practica contenciosului electoral în Republica Moldova”** – Alegerile Parlamentare din 30 noiembrie 2014 / Alegerile Locale Generale din 14(28) iunie 2015 din Republica

Moldova. Studiul analizează compatibilitatea prevederilor naționale cu standardele internaționale, care se referă la aplicarea contenciosului electoral și practica aplicării legii electorale de către instanțele naționale de judecată, din cadrul ultimelor două scrutine.[\[1\]](#) Evenimentul poate fi urmărit [aici](#).

Una din constatări se referă la calitatea slabă a contestațiilor depuse, în care autorii acestora nu au putut specifica care este obiectul exact al contestației, dreptul încălcat, precum și soluțiile solicitate. Totodată este menționată rată foarte ridicată a contestațiilor “frivole”, depuse de către aceiași exponenți, fapt ce creează impresia că aceste contestații au fost depuse fără a avea drept scop în sine apărarea unor drepturilor.

O altă concluzie se referă la necesitatea instruirii suplimentare a judecătorilor, în domeniul aplicării legislației electorale, înainte de începerea perioadei electorale și cât și pe parcursul acesteia.

Nu în ultimul rând autorii constată un număr scăzut de contestații depuse de către concurenții electorali. În acest sens, concurenții electorali sunt încurajați să utilizeze mai des căile legale de soluționare a litigiilor care apar și să dezvolte abilități în vederea prezentării calitative a cauzelor în instanță. “Contenciosul electoral este un instrument juridic de luptă politică utilizat prea puțin de către concurenții electorali. Sperăm că situația se va schimba la următoarele alegeri, iar concurenții vor deveni mai activi în sesizarea încălcărilor și nu doar la nivel declarativ” susține **Ion Manole**, Directorul executive Promo-LEX.

Alina Russu, Președinta Comisiei Electorale Centrale a menționat că rezultatele studiului constituie un real suport pentru activitatea subiecților interesați, în preajma demarării scrutinului pentru alegerea Președintelui din 30 octombrie 2016: “Activitatea de examinare a litigiilor sau a

conflictelor electorale, în perioada electorală, este una foarte importantă deoarece de promptitudinea și corectitudinea realizării acesteia, de către instituțiile competente, depinde în mare parte și modul de apreciere a caracterului democratic și liber a alegerilor”.

“Acest studiu, care este unul minuțios va contribui la eliminarea lacunelor din activitatea instanțelor judecătorești în procesele de examinare a litigiilor electorale” consideră **Nicolae Clima**, inspector-judecător principal în cadrul Consiliului Superior la Magistraturii.

Sorin Mereacre, Director Fundației Est-Europene a subliniat faptul că eforturile depuse de societatea civilă, dar și de partenerii străini în vederea îmbunătățirii proceselor electorale în Republica Moldova, au rezultate pozitive. Iar acest lucru poate fi observat prin compararea rapoartelor de motorizare a alegerilor din ultimii 10 ani.

Varianta electronică a studiului este disponibilă [aici](#).

Această publicație este realizată de Asociația Promo-LEX în cadrul proiectului „*Practica contenciosului electoral în Republica Moldova – mecanism de consolidare și asigurare a respectării drepturilor electorale ale cetățenilor*” cu suportul Fundației Est-Europene, din resursele acordate de Guvernul Suediei prin intermediul Agenției Suedeze pentru Dezvoltare și Cooperare Internațională (Sida) și Ministerul Afacerilor Externe al Danemarcei/DANIDA.

[\[1\]](#) În procesul de elaborare a studiului a fost examinat un număr de: 78 de contestații depuse în fața CEC pentru anul 2014 și altele 70 examinate de CEC în anul 2015; circa 7 dosare în cauzele electorale pentru anul 2014 și 1394 de dosare examinate de către judecătoriile de sector și Curțile

de Apel în anul 2015; 163 de decizii judecătorești emise de către Curtea Supremă de Justiție pentru anul 2014 și 29 de decizii din anul 2015.

Obligațiile Federației Ruse cu privire la neutralitatea militară în conflictul transnistrean

**Delegații Federației Române au
privit la neutralitatea
militară în conflictul
bucurestean**

Delegații Federației Române au privit la neutralitatea militară în conflictul bucurestean. În timpul vizitei în România, delegații au avut o serie de întâlniri cu oficialii români și au discutat despre situația din țară. Delegații au fost impresionați de nivelul de organizare și de spiritul de unitate al forțelor armate române.

Delegații Federației Române au privit la neutralitatea militară în conflictul bucurestean. În timpul vizitei în România, delegații au avut o serie de întâlniri cu oficialii români și au discutat despre situația din țară. Delegații au fost impresionați de nivelul de organizare și de spiritul de unitate al forțelor armate române.

Delegații Federației Române au privit la neutralitatea militară în conflictul bucurestean. În timpul vizitei în România, delegații au avut o serie de întâlniri cu oficialii români și au discutat despre situația din țară. Delegații au fost impresionați de nivelul de organizare și de spiritul de unitate al forțelor armate române.

Delegații Federației Române au privit la neutralitatea militară în conflictul bucurestean. În timpul vizitei în România, delegații au avut o serie de întâlniri cu oficialii români și au discutat despre situația din țară. Delegații au fost impresionați de nivelul de organizare și de spiritul de unitate al forțelor armate române.

Tortura și relele tratamente în regiunea transnistreană vor fi examinate de CtEDO, în alte trei cauze

Aplicarea torturii și a tratamentelor inumane sau degradante în regiunea transnistreană, va fi examinată din nou de către Înalta Curte de la Strasbourg în cauzele *Popovschi* (Cauza 16281/11), *Untilov* (Cauza 80882/13) și *Boltenco* (Cauza 28972/13). Cauzele menționate au fost depuse împotriva Guvernului Federației Ruse și a Republicii Moldova și au fost de curând comunicate guvernelor acestor state.

În cauza Popovschi, reclamantul a fost reținut abuziv în Tiraspol, de către reprezentanți ai *Biroul Antidrog* din subordinea așa zisului minister de interne din regiunea transnistreană, la 29 iunie 2009. În perioada de detenție reclamantul a fost supus torturii și relelor tratamente, inclusiv bătăilor și umilirilor severe, în timp ce condițiile de detenție au întrunit criteriile unui tratament inuman, cu scopul de a „recunoaște săvârșirea infracțiunii”.

Cazul a ajuns vizorul Secretariatul Internațional al Organizației Mondiale Împotriva Torturii (OMCT) care și-a exprimat îngrijorarea profundă cu privire la situația lui Ostap Popovschi. Vezi [aici](#). Acesta a fost eliberat printr-un decret de grațiere semnat de liderul de la Tiraspol în anul 2012.

În cauza Untilov, reclamantul a fost reținut în octombrie 2009. Tratamentele inumane și degradante la care a fost supus reclamantul au fost descrise în felul următor: “În prima

noapte, a fost izolat într-o cușcă metalică. A doua zi, a fost strămutat în izolatorul secției de miliție din Tiraspol. Acolo s-a prezentat un presupus avocat, care, i-a recomandat să colaboreze cu "ancheta" și să recunoască în fața camerei video acuzația. În aceeași zi, deoarece a refuzat să dea declarații miliției, a fost dus într-o sală de sport, unde patru colaboratori l-au agățat de un cuie și îi aplicau lovituri cu pumnii, în diverse regiuni ale corpului. Din cauza durerilor, el își pierdea cunoștința. Aceștia îl trezeau, stropindu-l cu apă rece. Apoi, continuau să-i aplice lovituri cu pumnii și picioarele. În pauza de prânz, era agățat de o bară metalică cu mâinile încătușate după spate, fiind lăsat astfel timp de 1-1,5 ore. După continuau maltratarile. Reprezentantii miliției i-au comunicat că îi vor soluționa pozitiv cazul, doar dacă va recunoaște că se ocupă cu traficul de droguri din Moldova în „rmn” în fața camerei video.” În mai 2011 reclamantul a fost condamnat, iar la moment se află în detenție.

În cauza Boltenco, reclamantul a fost reținut în anul 2005 pentru presupuse acuzați de „sustragere de la locul de muncă”. Din cauza condițiilor în care era deținut, dar și a lipsei asistenței medicale, starea sănătății sale se agrava continuu. Reclamantul a suferit un atac de cord, care nu a fost tratat corespunzător. El a fost deținut timp de 8 ani și a fost eliberat în decembrie 2014.

În cererile individuale depuse la Înalta curte, reclamantii s-au mai plâns în temeiul Art. 2 (dreptul la viață), Art. 5 alin. 1 (dreptul la libertate și siguranță), Art. 6 alin.1 (dreptul la un proces echitabil), Art. 34 (Cereri individuale), Art. 13 (dreptul la un recurs efectiv. De asemenea, a mai fost invocată violarea Art. 7 (nici o pedeapsă fără lege) din perspectiva aplicării unei pedepse mai grave decât cea prevăzute pentru aceleași infracțiuni, de legislație în vigoare a guvernelor pârâte.

Pentru mai multe detalii, contactați: Carolina Bondarciuc,

Ofițer de presă Promo-LEX: GSM 060280980, Tel./Fax (+373 22)
45-00-24, e-mail: pr@promolex.md